آینه

ایران

سرمقاله: «برگ‌برنده قدرت ملی ایران در مذاکرات هسته‌ای»؛ مرتضی بانک

دولت یازدهم و گروه مذاکره‌کننده نمی‌تواند و نمی‌خواهد به‌هیچ‌صورت از اصول، ارزش‌ها و آرمان‌ها و نیز منافع و امنیت ملی بگذرد و باید با لحاظ کردن تمام مولفه‌های موجود در قدرت ملی و پیش‌بینی کمترین خسارت‌های ممکن و بیشترین دستاوردها، نقشه راهی را برای دفاع از تمام حقوق ملت ایران از جمله حق غنی‌سازی هسته‌ای ترسیم کند؛ نکته‌ای که رهبری‌معظم نیز به آن اشاره داشته‌اند و می‌گویند مذاکره‌کنندگان، فرزندان انقلاب و ماموران جمهوری‌اسلامی هستند که با تلاش فراوان در حال انجام ماموریت سخت خود هستند و هیچ‌کس نباید آنان را تضعیف کند و مورد توهین قرار دهد یا سازشکار بداند. این مسیر سرانجام منتهی به استقرار صلح جهانی خواهد شد که جمهوری‌اسلامی ایران همواره منادی آن بوده و برای تحقق آن تلاش کرده است.

یادداشت: «فاز دوم نبرد دیپلماتیک»؛ سیدجلال دهقانی‌فیروزآبادی

مذاکرات هسته‌ای در ژنو... ۱۶آبان‌ماه آغاز می‌شود... در این مرحله که می‌توان مرحله تدوین نامید، طرفین درصدد یافتن چارچوب و اصول مشترکی هستند که توافق بالقوه و احتمالی بر پایه آن استوار گردد. هر دو طرف تلاش می‌کنند تا بر مبنای اطلاعات موجود در مورد منافع، اهداف و به‌ویژه خط‌قرمزهای یکدیگر، مذاکرات را بر اساس اصول و قواعد مقبول و مورد توافق، پیش برند. از نظر ایران این اصول کلی در چارچوب اساسنامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و معاهده منع گسترش سلاح هسته‌ای تعریف می‌شود. گفت‌وگو در مورد جدول زمانبندی و طرح گام‌به‌گام موضوعات مذاکره نیز در این مرحله صورت خواهد گرفت. اما بی‌تردید، مهم‌ترین موضوع مذاکره در نشست هسته‌ای ژنو۲، تعیین و تعریف دامنه یا منطقه توافق ممکن و محتمل می‌باشد. به‌گونه‌ای که طرفین ضمن تعیین و تبیین خطوط قرمز خود سعی می‌کنند تا دست‌کم محل تلاقی منافع حداکثری خود را با منافع حداقلی دیگری تنظیم نمایند. از این‌رو، در این مرحله نباید منتظر بحث‌وبررسی جزییات موضوع و دستیابی به یک توافق هسته‌ای جامع و کامل بود. چون این هدف آخرین مرحله مذاکرات خواهد بود.

اعتماد

یادداشت: «هزینه کمرشکن تحریم‌ها»؛ علی نظری

رفع تحریم‌ها اولویت استراتژیک دولت روحانی است و اگر بتواند به این مهم نایل آید به نوعی می‌تواند از مشکلات اقتصادی کشور جلوگیری کند و ملت را از این تنگنای عذاب‌آور معیشتی و تورمی نجات دهد. مخلص کلام اینکه آنان که بدون درنظرگرفتن واقعیت‌های دنیای امروز بر طبل رویارویی با جامعه جهانی اعم از اروپا می‌نوازند آیا این هزینه‌های سرسام‌آور و کمرشکن تحریم‌ها را می‌پردازند؟

کیهان

سرمقاله: «دعای آهسته»؛ حسین شریعتمداری

مجموعه مذاکره‌کنندگان کشورمان به گفته حضرت آقا که همه شواهد نیز گواه آن است؛ «ماموران دولت جمهوری‌اسلامی ایران» و «بچه‌های انقلاب» هستند و ماموریت «سخت» و «مهمی» را برعهده دارند و بدیهی است که اتهام «سازشکاری» به آنان، نه‌فقط «گناه» و جرمی نابخشودنی است بلکه دست‌کم سه پیامد خطرناک و پرآسیب نیز به دنبال خواهد داشت. اول؛ دلسردی تیم مذاکره‌کننده و پیدایش احتمالی این احساس در آنها که کسانی در داخل کشور اصرار دارند، تلاش و زحمات آنان را نادیده بگیرند و بدتر و خطرناک‌تر آن که ماموران اعزامی نظام به خط‌مقدم چالش با دشمن را غیرقابل‌اعتماد معرفی کنند! و دوم؛ این که دشمنان بیرونی و حریف به توهم «سازشکار»! بودن تیم مذاکره‌کننده کشورمان! مذاکرات را جدی نگرفته و به خیال موهوم خود، با وقت‌کشی در پی بهره‌کشی باشند! و سوم؛ پیدایش این توهم در حریف که ماموران اعزامی جمهوری اسلامی ایران، در چالش پیش‌روی، نماینده تمامی مردم و جریانات سیاسی درون نظام نیستند! و پیامدهای ناگوار دیگری که تلقی عدم انسجام داخلی، وجود حاکمیت دوگانه در کشور و ناهمراهی ملت در حمایت از تیم مذاکره‌کننده و... از جمله آنهاست... اما، مسوول دلسوز و فداکار در صورت خطا، «قابل نقد» است و این نقد اگر دلسوزانه و خیرخواهانه باشد، نقش تقویت‌کننده دارد و نه تضعیف‌کننده. و این نکته در جای‌جای بیانات روز ۱۲آبان حضرت آقا به وضوح قابل دیدن است.

قانون

یادداشت: «درباره ترور دادستان پیشداوری نکنیم»؛ بهمن کشاورز

در خبرها داشتیم که دادستان شهر زابل در یک حمله تروریستی به شهادت رسید، این اقدام غیرانسانی محکوم‌است... در خصوص ارتباط این ترور با اعدام ۱۶نفر توسط دادستان زاهدان باید گفت تا زمانی که تحقیقات مقامات قضایی به نتیجه نرسد اظهارنظری نمی‌توان کرد چه‌بسا در بسیاری از موارد برخی از این‌گونه حرکات صرفا به منظور گمراهی است، بنابراین بهتر است در این وضعیت از هرگونه پیشداوری خودداری شود.

وطن امروز

سرمقاله: «خزانه امنیت هم خالی است؟!»؛ حسین قدیانی

چرا میان حضور مستقیم یا غیرمستقیم اصلاح‌طلبان در قدرت، با رشد آمار ترور رابطه مستقیم وجود دارد؟! در آخرین نمونه از اقدامات ننگین تروریستی، دیروز صبح دادستان زابل و راننده ایشان مورد هدف گلوله افراد مسلح قرار گرفتند و به درجه رفیع شهادت رسیدند. در ۱۰روز اخیر برای دومین‌بار است و در صدروز اخیر برای چندمین‌بار که ملت ما، صبح را با این قبیل پیامک‌های تلخ آغاز می‌کند... جناب رییس‌دولت! به جای آنکه دستیار ویژه امور اقوام و اقلیت‌های دینی منصوب کنید که با توجه به سابقه‌اش (!) معلوم نیست دقیقا دارد چه کار می‌کند (!) آیا بهتر نیست به فکر امنیت حداکثری آحاد این ملت یکپارچه باشید؟!

ناطق‌نوری در مراسم ختم «پیرموتلفه»:

مواضع مردانه عسگراولادی، مورد ملامت عده‌ای قرار گرفت

شرق: پنجشنبه صبح ساعت ۹، مدرسه عالی شهیدمطهری، میزبان کسانی بود که آمده بودند تا در مراسم تشییع پیکر حبیب موتلفه شرکت کنند. مدرسه عالی شهیدمطهری مملو از جمعیت بود. پیام تسلیت مقام‌معظم‌رهبری به مناسبت درگذشت عسگراولادی قرائت شد. مراسم با تلاوت آیاتی از قرآن کریم، با حضور گروهی از مردم و شخصیت‌های سیاسی از جمله حجت‌الاسلام‌والمسلمین ناطق‌نوری، محمدرضا باهنر، نهاوندیان رییس دفتر رییس‌جمهوری، کوثری نماینده مجلس، خاموشی عضو موتلفه، حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدجواد حجتی‌کرمانی، محسن رفیق‌دوست و محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام آغاز شد. در ادامه یکی از مداحان اهل‌بیت به مداحی پرداخت و در این میان بر خیل جمعیت شرکت‌کننده در این مراسم هم افزوده می‌شد. دقایقی از شروع مراسم گذشته بود که در ابتدا علی لاریجانی، رییس مجلس و سپس آیت‌الله آملی‌لاریجانی، رییس قوه‌قضاییه و سپس دکتر روحانی، رییس‌جمهوری در مراسم حاضر شدند. همچنین برخی دیگر از شخصیت‌های سیاسی همچون حجت‌الاسلام و المسلمین محمدی گلپایگانی رییس دفتر مقام‌معظم‌رهبری، آیت‌الله مهدوی‌کنی رییس مجلس خبرگان رهبری، آیت‌الله جنتی دبیر شورای نگهبان، حجت‌الاسلام‌والمسلمین سیدحسن خمینی، محسنی‌اژه‌ای دادستان کل کشور، حیدر مصلحی وزیر سابق اطلاعات، علی یونسی وزیر اسبق اطلاعات و دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی، حجت‌الاسلام‌والمسلمین ابوترابی‌فرد نایب‌رییس اول مجلس شورای اسلامی، صالحی رییس سازمان انرژی اتمی، تعدادی از نمایندگان مجلس نهم از جمله حجت‌الاسلام‌والمسلمین حسینیان، حجت‌الاسلام‌والمسلمین مصباحی‌مقدم، احمدتوکلی، جاسبی، رییس سابق دانشگاه آزاد، برخی از اعضای دولت نهم و دهم از جمله رحیمی معاون اول دولت دهم، سعیدلو معاون بین‌الملل دولت دهم، نجار وزیر سابق کشور، حاجی‌بابایی وزیر سابق آموزش‌وپرورش، مرتضی بختیاری وزیر سابق دادگستری، نوذری وزیر نفت دولت نهم، حمید بقایی معاون اجرایی دولت دهم؛ همچنین صدیقی و امامی کاشانی از ائمه‌های جمعه‌موقت تهران، محمدجواد حق‌شناس و تعدادی دیگری از شخصیت‌های سیاسی به خیل جمعیت شرکت‌کننده در این مراسم افزوده شدند. آیت‌الله مهدوی‌کنی، نماز میت را بر پیکر عسگراولادی اقامه کرد. هنگام برگزاری مراسم مجری خبر داد که یکی از فرزندان مقام‌معظم‌رهبری و خانواده ایشان و همچنین خانواده بیت‌امام(ره) در این مراسم حضور دارند و از آنها تشکر و قدردانی کرد. پس از اقامه نماز، پیکر مرحوم حبیب‌الله عسگراولادی از مدرسه عالی شهیدمطهری با همراهی شرکت‌کنندگان در این مراسم به بیرون از مدرسه تشییع شد و طبق آنچه اعلام شده، قرار است پیکر آن مرحوم در قطعه شهدای ۷۲تن به خاک سپرده شود. در این مراسم تعدادی از اهالی بازار تهران و دوستان قدیمی حبیب‌الله عسگراولادی حضور داشتند و عده‌ای از شرکت‌کنندگان در این مراسم عکس آن مرحوم را در دست داشتند. حضور اعضای حزب موتلفه و جبهه خط امام و رهبری در این مراسم چشمگیر بود. در ابتدای در ورودی مدرسه عالی شهیدمطهری نیز اسدالله عسگراولادی برادر حبیب‌الله عسگراولادی، رفیق دوست، خاموشی و همچنین تعدادی از اعضای خانواده آن مرحوم و اعضای موتلفه حضور داشتند و به شرکت‌کنندگان در این مراسم خوشامد می‌گفتند. پس از تشییع جنازه تعدادی از شخصیت‌های سیاسی شرکت‌کننده در این مراسم با خبرنگاران در ارتباط با ویژگی‌های شخصیت عسگراولادی مصاحبه کردند. روز جمعه هم در مراسم ختمی که در مدرسه عالی شهید مطهری برگزار شد حجت‌الاسلام‌والمسلمین ناطق‌نوری سخنرانی کرد.

عکس: عرفان کوچری

ناطق نوری: شیعه تندتر و جلوتر از امام حرکت نمی‌کند

رییس بازرسی دفتر مقام‌معظم‌رهبری با بیان اینکه مرحوم عسگراولادی در اواخر عمرشان برای ایجاد وحدت در کشور و جلوگیری از شکاف‌ها و جنگ‌های حیدری و نعمتی در جامعه موضع‌گیری‌هایی کردند، گفت: مواضع مرحوم عسگراولادی مردانه و دلسوزانه بود و رهبری از ایشان تشکر کردند، اما عده‌ای مواضع اخیر ایشان را مورد ملامت قرار دادند. حجت‌الاسلام‌والمسلمین ناطق نوری که به‌عنوان سخنران مراسم ختم مرحوم حبیب‌الله عسگراولادی در مدرسه عالی شهیدمطهری سخن می‌گفت، با تسلیت به مناسبت درگذشت این مبارز سیاسی قدیمی اظهار کرد: «کمتر در مجالس ختم منبر می‌روم، اما دور از انصاف دانستم که در مجلس ختم همرزم دیرینه‌ام که در دوران ستم‌شاهی از پیشکسوتان مبارزه و نهضت امام(ره) بود، صحبت نکنم.» او با بیان اینکه «کلمه شیعه مسوولیت می‌آورد» به برخی از علایم شیعه واقعی اشاره و خاطرنشان کرد: شیعه کسی است که دنباله‌رو است. در روایات مختلف درباره علایم شیعه آمده است. در روایتی از امام‌صادق(ع) شیعه هدایت، تقوی و خیر عنوان شده است که دست افتاده‌ها را می‌گیرد و وجودش همچون خورشید می‌درخشد و جامعه از آن بهره‌مند می‌شود پس دست و زبانش و حضور و وجودش خیر است که مرحوم عسگراولادی مصداق کامل این روایت است و حتی در روزهای آخری که در بیمارستان بودند هر زمان حالشان کمی بهتر می‌شد، می‌گفتند مرا به کمیته امداد ببرید تا شاید بتوانم کمکی کنم. وی با بیان اینکه براساس روایات امام‌صادق(ع) شیعه دروغ نمی‌گوید و با قرآن انس دارد، افزود: شیعه زبان خود را نگه می‌دارد، فحش نمی‌گوید و به کسی توهین نمی‌کند و آقای عسگراولادی مصداق بارز این روایت هستند چون فردی متواضع و مودب و امین امام(ره) و مراجع و علمای بازار و مردم بودند. ناطق‌نوری با تاکید بر اینکه شیعه تندرو نیست و داغ‌تر و جلوتر از پیامبر(ص)، امام و رهبری حرکت نمی‌کند، خاطرنشان کرد: ایجاد جنگ‌های نعمتی و حیدری در جامعه و به اختلاف کشاندن جامعه در شرایط کشور ما و منطقه کار درستی نیست و امروز بیش از هر زمان در جامعه نیاز به وحدت داریم. وی با اشاره به اینکه دولت امروز با سخت‌ترین مسایل در سیاست خارجی دست و پنجه نرم می‌کند، گفت: به تعبیر مقام معظم رهبری تیم مذاکره‌کننده ایرانی بچه‌های انقلاب هستند و همچون زمانی که در جبهه فیزیکی می‌جنگیدیم، امروز اینها در جبهه دیگری می‌جنگند و نیاز به پشت‌گرمی دارند. ناطق نوری با بیان اینکه مقام معظم رهبری هوشمندانه و آگاهانه و زیبا و به موقع در آستانه محرم تاکید کردند که «تیم مذاکره‌کننده ایرانی مورد اعتماد و تایید هستند و انشاءالله موفق باشند»، گفت: تحلیل من از صحبت‌های رهبری در آستانه ماه محرم این است که این روزها در مراسم عزاداری‌ها و مداحی‌ها عده‌ای تندتر از آش نشوند، چون امروز نیاز به آرامش و وحدت و حمایت داریم و باید بگذاریم خادمان کشور با دلگرمی کار خود را پیش ببرند. چون ما در مذاکرات باخت نداریم و اگر شرایط ما را بپذیرند خوب است، اما حتی اگر نپذیرند دنیا حرف حساب ما را شنیده است. ناطق‌نوری با بیان اینکه زبان شیعه، زبان نصیحت و ادب است پس شیعه آبرو نمی‌برد و معتدل است، تاکید کرد: شیعه تندتر و جلوتر از امام حرکت نمی‌کند، پس باید مراقب باشیم که گاهی تحلیل‌هایمان غلط از آب در می‌آید و به ضرر جامعه و نظام است. وی در ادامه به بیان صفات و خاطراتی از مرحوم عسگراولادی از دوران قبل از انقلاب و زمان زندان رفتن عسگراولادی پرداخت و گفت: این اواخر مرحوم عسگراولادی برای ایجاد وحدت در کشور مواضعی دلسوزانه و مردانه گرفتند که مقام معظم رهبری از ایشان تشکر کردند. در پایان این مراسم حجت‌الاسلام‌والمسلمین ناطق‌نوری با بیان اینکه نوکر امام‌حسین(ع) هستم و این نوکری را با هیچ‌چیز عوض نمی‌کنم، روضه‌خوانی کرد.

حاشیه‌های نشست تاریخ‌ساز

پیش از اعزام خبرنگار «شرق» برای پوشش خبری دور دوم مذاکره هسته‌ای ایران و ۱+۵ در ژنو، تلفنی در جست‌وجوی هتلی برای رزرو محل اقامت یک‌شبه همکاران هستیم، اغلب هتل‌ها پر هستند. سراغ روش «رزرواسیون» اینترنتی می‌رویم و در نهایت، اتاق پیدا می‌شود ولی برای رزرو جا باید کارت اعتباری داشت که ارایه آن توسط روزنامه امکان‌پذیر نیست، زیرا تحریم‌ها اجازه دسترسی به چنین کارتی را به ایرانیان نمی‌دهد؛ کارتی که اگر برای ما لازم بود تا مقدمات سفری را مهیا کند شاید برای خانواده‌های بسیاری ضروری است تا نیازشان برای تهیه داروی فرزند بیمارشان را برطرف کنند یا ابزاری حیاتی برای تاجری است تا بتواند کالایی خاص را وارد کشور کند. پرواز به کشوری مانند سوییس هم حکایتی است، امکان پرواز مستقیم ایرانیان به این کشور، از فرودگاه‌های قطر و استانبول نشان می‌دهد که برخی همسایگان از تنگنای ارتباط ایران با اروپا چه بهره‌هایی می‌برند. مشکلات موجود در آماده‌سازی مقدمات همین سفر معمولی است که بیش از پیش، اهمیت نتیجه مذاکرات ایران و ۱+۵ را برای خبرنگاران اعزامی به رخ می‌کشد.

پرواز به‌مدد وزارت خارجه هماهنگ می‌شود، هواپیمایی جمهوری‌اسلامی‌ایران، پاویون دولت در فرودگاه مهرآباد ۳۸ خبرنگار ایرانی را همراه چندنفر از پرسنل روابط‌عمومی وزارت خارجه به ژنو می‌رساند، پرواز شرکت هواپیمایی معراج، ایرباس ۳۳۱، که برای رسیدن به آسمان ژنو از ترکیه، بلغارستان، صربستان، کرواسی و ایتالیا می‌گذرد و به سوییس می‌رسد. پرواز بین چهارونیم تا پنج ساعت طول می‌کشد و در ارتفاع چهارهزارپایی انجام می‌شود.

پرواز تهران- ژنو از سررشته کوه پربرف آلپ که می‌گذرد، خانه‌های کوچک و کارتونی با شیروانی‌های رنگی، بغل‌به‌بغل هم مشخص می‌شود، دریاچه خود را پهن کرده و برف‌های آب‌شده آلپ را می‌مکد، بخشی از شهر آن سوی دریاچه است و بخش دیگر در این سوی شهر، دریاچه باریک می‌شود و به شکل رودخانه‌ای خودنمایی می‌کند، هواپیما، رودخانه را که رد می‌کند برای نشستن آماده می‌شود. قرار است مستقیم به سمت محل استقرار خبرنگاران برویم.

۱- اولین برنامه اولین روز کاری، صبحانه کاری محمدجواد ظریف با کاترین اشتون است؛ صبحانه‌ای در ساعت هشت صبح به وقت محلی (۱۰:۳۰ تهران) در هتل اینترکنتیننتال؛ محل استقرار اعضای هیات مذاکره‌کننده. هتل در مسیری به سمت فرانسه و در نزدیکی ساختمان اتحادیه اروپا در ژنو است. یعنی همان محل انجام مذاکره پشت درهای بسته. هتلی گران در شهر ژنو که در مسیرش ستیغ رشته‌کوه برف‌گرفته آلپ را می‌شود دید. مذاکره‌کننده‌ها برای عبور از هتل به سمت محل مذاکره باید آب‌نمای جلوی ساختمان UN را دور بزنند و شاید «صندلی شکسته» نماد معلولیت از جنگ و مین را ببینند. شاید دیدن این صندلی شکسته موجب شود که جمله «همه گزینه‌ها روی میز است» را اینقدر آسان تکرار نکنند.

۲- هیات مذاکره‌کننده ایرانی روز سه‌شنبه وارد ژنو شدند. «محمدجواد ظریف» وزیر امور خارجه که ریاست هیات ایرانی را در جریان مذاکرات برعهده دارد، از پاریس راهی ژنو شد. او که برای سخنرانی در یونسکو و دیدار با همتای فرانسوی خود راهی پاریس شده بود، حدود ساعت پنج عصر چهارشنبه به ژنو رسیده بود. مذاکره کنندگان تصمیم گرفته‌اند مذاکره را در مقر اتحادیه اروپا در ژنو ادامه دهند. ایران معتقد است که مقر سازمان ملل در نیویورک به دلیل اینکه خاک یکی از اعضای مذاکره‌کننده است و وین به دلیل استقرار آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مکان مناسبی برای مذاکره بر سر پرونده هسته‌ای ایران نیست.

عکس: Gettyimages

۳- مذاکره ژنو ۲ از صبح پنجشنبه آغاز شد؛ مذاکره‌ای بر سر پیشنهادی که ایران در مذاکره ژنو ۱ ارایه کرد. بگذارید توضیح دهم تا هم‌نامی دو مذاکره با عنوان ژنو ۱ و ۲ موجب گمراهی نشود. مذاکره‌ای بیش از یکسال پیش بر سر برنامه صلح سوریه و پایان بحران در این کشور شکل گرفت، اکنون نیز مذاکرات طولانی‌ای در سطوح گسترده برای برگزاری مذاکره ژنو ۲ برگزار شده اما تاکنون در این مورد به تصمیم نهایی نرسیده‌اند.

گفته می‌شود مذاکره بعدی هم در این شهر انجام می‌شود.

برای خبرنگارانی که هر دو مذاکره را از شهر ژنو پوشش داده‌اند دو مذاکره تفاوت دارد. مذاکره دوم به‌طور مشخص پرکارتر و فشرده‌تر است. فشردگی مذاکره موجب می‌شود ظریف که قصد داشت بعدازظهر پنجشنبه سری به رم بزند برنامه‌اش را لغو کند. او به دعوت همتای ایتالیایی خود قصد داشت به این سفر برود اما گویا در صبحانه کاری با اشتون به این نتیجه رسیدند که برای انجام بحث‌های ریزتر و دقیق‌تر او در ژنو بماند. قرار شد که خانم اشتون نیز مراتب عذرخواهی از لغو این سفر را به رم خبر بدهد. اگرچه بعدازظهر ظریف در ژنو گذشت.

۴- اگرچه این دور مذاکره فشرده بود اما تقریبا به کم‌خبری گذشت. روز اول مذاکره پشت درهای بسته و با توافق بر سر عدم انتشار جزییات گذشت. راه خبرگرفتن خبرنگاران داخلی، ایمیلی است که از وزارت خارجه دریافت می‌کنند یا حضور عباس عراقچی در جمع خبرنگاران، آن هم بعد از پایان مذاکره، چون او از اعضای اصلی تیم مذاکره‌کننده است یا حضور در جلسه خبری مایکل مان، سخنگوی مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا. خبرنگاران بخشی از وقت خود را در انتظار خبر به‌سر می‌برند.

۵- مهم‌ترین برنامه صبح، آغاز مذاکره گروه ایرانی و نمایندگان ۱+۵ است. مذاکره قرار است در محل اتحادیه اروپا در ژنو انجام شود؛ ساختمانی بزرگ و قدیمی که مقابل در اصلی‌اش صندلی شکسته قرار دارد و بعد میله‌های بلندی که در حالت عادی به آن پرچم‌هایی آویزان است. اما گویا این‌روزها در حال مرمت است و با دو ردیف میله بسته شده است.

اما خیابان خلوتی در ضلع دیگری از محوطه UN ادامه می‌یابد که پاییز ملایمی روی برگ درختانش نشسته. محوطه بیرونی مقر اتحادیه اروپا فضای خوبی است برای برخی نمادها مانند مجسمه «ماهاتیر محمد» که عینکی بر پیشانی دارد و کتابی روی زانو. ساختمانی نیز به نام «آریانا» مجسمه‌هایی از مشاهیر دنیا را در اضلاع مختلف چیده است.

اما اندکی جلوتر، در ورودی اتحادیه اروپاست که توریست‌ها و هیات‌های دیپلماتیک از آن رفت‌وآمد می‌کنند. با تردید به پیش می‌روم. افسر زن کارت‌خبرنگاری‌ام را می‌گیرد و با کسی دودقیقه‌ای تلفنی صحبت می‌کند. بعد همکارش من را همراهی می‌کند تا در ساختمان بعدی و من در ناباوری به محوطه اتحادیه اروپا راه یافته بودم.

برای رفتن به محل مذاکره از چند راهرو و درهای محکم باید گذشت، ساختمان قدیمی است و راهروها به‌هم راه دارند و بعد از هر راهرو به راه‌پله‌ای می‌رسیم که عموما با تابلوی نقاشی تزیین شده. بالاخره به محلی که همه عکاسان و تصویربرداران ایستاده‌اند تا از عبور مذاکره‌کنندگان به محل مذاکره عکس بگیرند، می‌رسم. راهنما تاکید می‌کند که نمی‌شود سوال پرسید و فقط می‌توانم عکس بگیرم. گروه ایرانی وارد محل مذاکره شده بودند و بعد از آن کاترین اشتون با مانتوی بلند سرخابی، خندان وارد محل مذاکره شد. او که سرحال به نظر می‌رسد، رو به دوربین‌ها سلام می‌کند و می‌خندد و بدون توقف راهی پله‌هایی می‌شود که او و گروه پنج نفره همراهانش را به اتاق SALLE 1 و محل مذاکره می‌رساند. در پاگرد، تابلو فرش بزرگی نصب شده که برخی اعضا نیم نگاهی به آن می‌اندازند. پس از اشتون، «سرگئی ریابکوف» با چند همراه وارد محل مذاکره می‌شود. هیات آمریکایی برخلاف بقیه که با خودرو سواری وارد محل مذاکره می‌شدند، با «میدل باس» سرمه‌ای‌رنگی وارد می‌شوند. وندی شرمن با چهره‌ای جدی در صندلی جلو نشسته و پیش از بقیه پیاده می‌شود.

تعداد اعضا آنقدر زیاد است که از پیاده شدن تا عبورشان ۳۰ثانیه‌ای دوربین‌ها فلش می‌زند. محوطه توقف خودروها حیاط خلوت بین دو ساختمان قدیمی است که چهره چندان جذابی هم ندارند. کمتر از ۱۰دقیقه طول می‌کشد تا همه اعضای مذاکره وارد محل شوند و پشت میزهای‌شان بنشینند. نمایندگان همه کشورهای مذاکره‌کننده با گروهی چهار یا پنج نفره وارد محل مذاکره می‌شوند. هیات چینی هم به طرز مشخصی منظم راه می‌روند؛ وانگ مین در جلو و پنج نفر همراهش به فاصله زیادی از پشتش و دو گروه دونفره و یک‌نفره در انتها. اما پیش از شروع مذاکره دو رییس هیات ایرانی و اروپایی یعنی ظریف و اشتون باید عکس یادگاری افتتاحیه مذاکره را بگیرند. اشتون دم یک در منتظر ایستاده تا ظریف از دری در کنار وارد شود. این بار دیگر از کمردرد دفعه پیش ظریف خبری نیست. با هم خوش‌وبش کوتاهی می‌کنند و لبخند به لب به سمت صندلی می‌روند که باید یک دقیقه‌ای رویش بنشینند و عکس یادگاری را بگیرند. ظریف کت و شلوار مشکی به تن دارد با پیراهن سفید، او با دست دعوت می‌کند که اشتون روی صندلی بنشیند. اشتون دستش را در پشت گرفته و با آرامش راه می‌رود، روی صندلی که می‌نشینند اشتون به سمت ظریف متمایل می‌نشیند؛ نحوه نشستنی که در آداب دیپلماتیک به مفهوم تمایل طرف مقابل به سمت کسی است که با او مذاکره می‌کند. البته ظریف در صندلی خود به‌طور مستقیم نشسته و با اشتون صحبت می‌کند. یک دقیقه بیشتر طول نمی‌کشد که از جایشان بلند می‌شوند و این‌بار اشتون است که با اشاره دست، ظریف را به سمت اتاق مذاکره راهنمایی می‌کند.

پشت سر صندلی که رویش نشستند پرده سفیدی نصب شده که تفاوت رنگش از کناره‌ها مشخص می‌کند که پیش‌تر از دو طرف در حدود ۳۰سانت جمع شده بود. این پرده مقابل نقش برجسته نیمه‌عربان آفرینش نصب شده که در مذاکره پیشین موجب جوسازی‌های رسانه‌ای شده بود. برخی‌ها نوشته بودند هر جا که پای ایرانی‌ها در میان باشد باید یک فرامینی را رعایت کرد. آن دفعه البته به نیمه رعایت شده بود و این دفعه به تمام.

۶- در راهروی پیش از اتاق مذاکره هشت پرچم برافراشته شده که پرچم جمهوری اسلامی ایران، شش کشور مذاکره‌کننده و اتحادیه اروپاست. سر در اتاق مذاکره نوشته شده SALLE 1؛ اتاقی نسبتا بزرگ با میزی گرد در وسط و چند پنجره‌رو به آفتاب که نور ملایم پاییزی به اتاق می‌دهد. یک طرف میز مذاکره هیات ایرانی نشسته‌اند و سوی دیگر میز طرف غربی. در راس میز مذاکره ظریف و اشتون نشسته‌اند و در کنار اشتون، هلگا اشمید معاونش. آن سوی ظریف نیز عباس عراقچی معاونش نشسته است. پس از هلگا اشمید، سرگئی ریابکوف نماینده روسیه در مذاکره، ژاک اودبیر، نماینده فرانسه و پس از آن وندی شرمن نماینده آمریکا و بعد سایمون گس، هانس دیتر لوکاس و سپس وانگ مین، نمایندگان بریتانیا، آلمان و چین. تقریبا همه آنها برای شروع مذاکره با چهره‌هایی جدی آماده هستند. عکاسان از اتاق به سمت بیرون هدایت می‌شوند و مذاکره آغاز می‌شود.

۷- پیش از شروع مذاکره ظریف از فرصتی که بین صبحانه‌کاری با اشتون و شروع مذاکره دارد، استفاده کرده و با اخضر ابراهیمی دیدار می‌کند. آنها در تلاشند برای انجام مذاکره در مورد بحران سوریه در همین شهر (ژنو) گروه‌های موافق و مخالف را راضی کنند. ابراهیمی و ظریف اگرچه تجربه مثبتی بر سر موضوع افغانستان دارند اما تاکنون و بعد از دو دیدار در کمتر از یک ماه گذشته هنوز نتوانسته‌اند موفقیتی به دست آورند.

۸- اواسط نیمروز اول مایکل مان در جمع خبرنگاران حاضر می‌شود و کلیاتی از آغاز مذاکره می‌گوید؛ از جدیت و فضای مثبت بین دو طرف؛ از تلاش برای به نتیجه رسیدن مذاکرات. همزمان عراقچی در جمع خبرنگاران داخلی حاضر می‌شود و برنامه بعدازظهر را می‌گوید: «برای راحت‌تر برگزارشدن مذاکره برسر جزییات، سه دیدار دوجانبه برنامه‌ریزی شده. اول دیدار با هیات اروپایی. بعد دیدار با هیات روس و آمریکایی و در آخر دیدار با هیات چینی. مذاکره‌کنندگان ایرانی در همه این دیدارها گروه کارشناسان هستند و تلاش می‌کنند ظرف ۴۸ساعت آینده مکتوب کردن توافقات را آغاز کنند.

بعدازظهر روز اول مذاکرات دوجانبه انجام می‌شود و جلسه اشتون و ظریف که قرار بوده مذاکرات کارشناسی را جمع‌بندی کنند به روز بعد موکول شد. شایعاتی مبنی بر ادامه پیدا کردن مذاکرات در روز شنبه به گوش می‌رسد.

یادمان

شیخ‌الشیوخ مطبوعات

نعمت احمدی . حقوقدان

● رییس معروف دادگاه مطبوعات علاقه‌ای به حضور بعضی از وکلا از جمله اینجانب در دادگاه مطبوعات نداشت و ناراحتی خود از حضور امثال من را در سیر پرونده پنهان نمی‌کرد، اما آقای عسگراولادی به‌عنوان عضو موثر هیات‌منصفه مطبوعات عقیده‌ای خلاف این را داشت. با وجود تاکید رییس دادگاه مطبوعات خصوصا آن زمانی که دادسرایی نبود و همه اقدامات از بدو الی الختم را تنها یک‌نفر انجام می‌داد، به تصریح و بعضا به تلویح مدیرمسوول را از حضور امثال من برحذر می‌داشت، فراموش نمی‌کنم که بعضی از مدیران‌مسوول با وجود اطلاع از خواسته رییس دادگاه، بازهم به سراغ امثال من می‌آمدند و این را به توصیه حبیب‌الله عسگراولادی می‌دانستند که معتقد بود باید در دادگاه مطبوعات به‌خوبی از روزنامه دفاع شود و حضور وکلا را مغتنم می‌شمرد. این را گفتم که ادای دینی کرده باشم نسبت به فردی که در عمر سیاسی خود دست تقدیر او را در بدترین شرایط در مسیر مطبوعات قرار داد و ذهن و نگاه او بود که همین چراغ‌رو به خاموشی را روشن نگه داشت. در یکی از جلسات دادگاه که مشغول دفاع از روزنامه‌ای بودم، رییس معروف دادگاه مطبوعات من را مورد عتاب قرار داد که دفاعیات طولانی است و اینقدر هم قانون‌قانون نکن! با تعجب پرسیدم اگر وکیل در مرحله دفاع از قانون صحبت نکند چه کند؟ با طنز و طعنه گفتم لابد باید برقصم و دستانم را حرکت دادم! ناگهان برآشفت و گفت داری نظم دادگاه را به هم می‌زنی و به دادگاه توهین کردی. ظاهرا قصد بازداشتم را به بهانه برهم‌زدن نظم دادگاه داشت که مرحوم عسگراولادی نگاه مهربانانه‌ای به من کرد و با اشاره دعوت به سکوتم کرد و خطاب به رییس دادگاه گفت... نه ، ایشان به دادگاه توهین نکرد و نظم را هم برهم نزد بلکه شما تند رفتید و مانع از دفاع ایشان شدید. جوی سنگین بر دادگاه حاکم شد تا آن روز ندیده بودم که حبیب‌الله عسگراولادی اینگونه وسط جلسه دادگاه برافروخته شود و به دفاع از وکیل پرونده با رییس دادگاه برخورد کند. زمانی که موضوع پوشیدن لباس زندان به اختلافی اساسی بین زندانیان و دادگاه تبدیل شده بود و یکی از زندانبانان به زور می‌خواست لباس زندان را تن یکی از زندانیان مطبوعاتی کند که منجر به ضرب زندانی شد و این موضوع به مطبوعات کشید، اتفاقا محاکمه یکی از طنزپردازان معروف بود. وی با لباس زندان کت‌وشلواری دوخته بود و دستمال‌گردنی و کراواتی و روز محاکمه با کت‌وشلوار خوش‌دوخت از لباس زندان با دستمال‌گردنی که با گره مناسبی دور گردنش را پوشانده بود وارد دادگاه شد. شلیک خنده تماشاچیان و رییس دادگاه دیدنی بود. مرحوم عسگراولادی با زیرکی گفت نمی‌دانم موضوع لباس چرا باید به مساله‌ای حاد بین متهمان و دادگاه و زندان تبدیل شود؟ یکی دوست دارد، کت‌وشلوار می‌پوشد و دیگری دوست ندارد، ما نباید به این مسایل پیش‌پاافتاده توجه کنیم. طنزپرداز معروف خطاب به عسگراولادی گفت، حاج‌آقا می‌شد دستور دهید لباس همه زندانیان را به من بدهند و از پارچه آن ده‌ها دست کت‌وشلوار بدوزم و با این اتهاماتی که رییس دادگاه برایم برشمرده، لابد باید تا پایان عمر در زندان باشم ولی اگر آزاد شدم هرروز یک‌دست از لباس زندانیان را که به‌صورت کت‌وشلوار درآورده‌ام، می‌پوشم تا دیگران را آزاد بگذارید در انتخاب نوع لباس وقتی که به دادگاه اعزام می‌شوند. بعد از این جلسه بود که با ب